

Justitiedepartementet
Enheten för lagstiftning om allmän ordning och
säkerhet och samhällets krisberedskap

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Stockholm 2020-11-19

REMISSYTTRANDE;
Promemorian Förbud mot att hålla allmänna sammankomster och
offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare
(Ert diarienummer Ju2020/04130)

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 550 medlemsföretag med runt 8 260 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerad promemoria och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

Förslagen i promemorian

I promemorian föreslås att förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar ändras på så sätt att det blir förbjudet att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare.

Det föreslås att undantaget avseende antalet deltagare för sådana sammankomster och tillställningar som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen (2020:526) om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen tas bort, medan det så kallade undantaget för sittande publik behålls. Innebörden av detta är att undantag från begränsningen till högst åtta deltagare ska gälla för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med högst 300 deltagare, om var och en av deltagarna anvisas en sittplats med minst en meters avstånd till andra deltagare och det även i övrigt skapas förutsättningar för deltagarna att hålla det avståndet till varandra vid sammankomsten

eller tillställningen. Två deltagare som är i sällskap med varandra får vid sådana arrangemang anvisas sittplatser närmare än en meter från varandra.

Enligt förslaget ska förordningsändringarna gälla tills vidare, men det anges – mot bakgrund av de ekonomiska konsekvenserna och de ytterligare inskränkningarna i grundlagsfästa fri- och rättigheter som den innebär – att de inte bör gälla längre än absolut nödvändigt. I promemorian anges vidare att förordningen kommer, i nära dialog med Folkhälsomyndigheten, att omprövas kontinuerligt samt att utgångspunkten är att den föreslagna begränsningen inte ska gälla längre än fyra veckor.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 24 november 2020.

Visitassynpunkter

Olika restriktioners påverkan på företagen i besöksnäringen

Företagen i besöksnäringen – restauranger, hotell, konferensanläggningar, nöjesparker, nattklubbar, skidanläggningar och campingplatser m.m. – har drabbats oerhört hårt till följd av coronapandemin och de restriktioner som införts i samband med denna.

Särskilt hårt har företagen drabbats av restriktionerna i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen med anslutande föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:37) från Folkhälsomyndigheten samt förordningen med förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 50 deltagare. Den nämnda förordningen innehåller sedan den 8 oktober 2020 inte längre några begränsningar avseende antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, men den hindrar alltså många verksamheter – helt eller delvis – från att bedriva normal verksamhet. Från och med den 1 november 2020 gäller dock återigen en begränsning till högst 50 deltagare vid anordnande av offentlig danstillställning även på serveringsställen.

Härutöver har ett stort antal länsstyrelser under senare tid meddelat föreskrifter om återinförande av begränsning till högst 50 deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet, i de flesta fall inkluderande sådana arrangemang på serveringsställen.

Regeringen har även föreslagit en ny förordning om tillfälligt förbud mot servering av alkohol, som skulle innebära att det från och med den 20 november 2020 och till och med februari 2021 blir förbjudet att servera alkohol på serveringsställen efter kl. 22.00.

Visita är helt och fullt på det klara med att människors hälsa alltid måste sättas i främsta rummet och vi har mycket stor respekt och förståelse för att olika typer av åtgärder måste

vidtas för att motverka spridningen av covid-19. I detta ligger också att förändringar kan komma att behöva ske och ytterligare åtgärder vidtas beroende på hur smittspridningen utvecklas. Visita och våra medlemsföretag har nu i över åtta månaders tid vidtagit en mängd åtgärder för att bidra till att motverka smittspridning och för att efterleva de restriktioner som gäller. Vi ser detta som en självklar och viktig uppgift.

Det företagen nu så akut behöver – och har behövt under en längre tid – är i första hand rimliga förutsättningar att bedriva sina verksamheter på ett så normalt och fungerande sätt som möjligt. De restriktioner som har införts i samband med coronapandemin innebär för de flesta av Visitas medlemsföretag mycket allvarliga begränsningar i och i vissa fall ett fullständigt omöjliggörande av driften av verksamheten, i praktiken ett näringsförbud.

Visita har under lång tid framfört att det måste vara högt prioriterat att lätta på eller helt upphäva de restriktioner som finns så snart det bedöms vara möjligt och rimligt ur ett smittskyddsperspektiv. Det behövs i det sammanhanget också en konkret och tydlig plan framåt från såväl politiken som från myndigheterna samt ett aktivt arbete i dialog med näringen för när och hur sådana förändringar ska ske, så att företagen successivt och under ansvarstagande former kan återstarta sina verksamheter och bidra till sysselsättning.

Undantaget för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen bör bestå

Enligt nu gällande förordning är allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, med undantag för danstillställningar, som hålls på serveringsställen som omfattas av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen undantagna från begränsningen av antalet deltagare. Enligt förslaget i promemorian ska detta undantag upphöra att gälla den 24 november 2020.

Serveringsställen omfattas för närvarande av mycket omfattande krav på åtgärder enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter i anslutning till den lagen för att motverka spridning av covid-19. Inga andra näringsverksamheter i samhället omgärdas av så rigorösa krav eller har vidtagit så stora förändringar i sina verksamheter för att minimera risken för smitta som just serveringsställen. Kommunerna utövar tillsyn över att serveringsställena följer de aktuella reglerna och har rätt att besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att reglerna ska följas.

Den statistik Visita har tagit del av beträffande smittspridning på serveringsställen visar också att den reglering som gäller för serveringsställen och de åtgärder som företagen vidtagit där för att motverka smittspridning har god effekt. Enligt en granskning som SVT gjort och publicerade den 12 november 2020 var det mycket få – enbart

fem procent – av de covidfall som smittskyddsmyndigheterna rapporterat till Folkhälsomyndigheten som kunde kopplas till serveringsställen.

Ovanstående talar enligt Visitas uppfattning för att undantaget från begränsningen av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på serveringsställen bör kunna bestå även fortsättningsvis.

Regeringen införde så sent som den 8 oktober 2020 det aktuella undantaget från begränsningen till 50 deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på serveringsställen eftersom den ansåg att det var orimligt att samma verksamhet skulle behöva förhålla sig till olika regelverk beroende på vilka aktiviteter som pågår i lokalerna. Enligt Visitas uppfattning kan en konsert, en show eller någon annan typ av uppträdande på ett serveringsställe i sig rimligen inte anses påverka spridningen av covid-19, utan det viktiga och avgörande i det avseendet är att serveringsstället följer bestämmelserna i lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen och Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd i anslutning till den lagen.

Visita inser vikten av att spridningen av covid-19 bromsas och att åtgärder måste vidtas i detta syfte. Mot bakgrund av de åtgärder som krävs och vidtas just för att motverka denna smittspridning på serveringsställen ifrågasätter vi om det är nödvändigt att avskaffa det aktuella undantaget för arrangemang på serveringsställen.

Här ska sägas att Visita välkomnar att det så kallade undantaget för sittande publik – som under vissa förhållanden medger att antalet deltagare uppgår till 300 – föreslås kvarstå i förordningen. Samtidigt noterar vi att regeringen uttrycker en förväntan om att länsstyrelserna i nuläget ska ange en generell gräns om högst 8 deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inom länet. Frågan infinner sig onekligen varför inte även undantaget avseende allmänna sammankomster och offentliga tillställningar på serveringsställen föreslås kvarstå i förordningen på samma sätt. Länsstyrelserna kan vid behov begränsa antalet deltagare även vid sådana arrangemang på serveringsställen och så har också skett den senaste tiden. För det fall även det undantaget får kvarstå i förordningen kan länsstyrelserna sedan lätta på även den restriktionen när möjlighet finns utifrån lokala eller regionala förhållanden ur smittspridningsperspektiv. Även detta utgör enligt Visitas uppfattning ett starkt och rationellt skäl att låta även undantaget för arrangemang på serveringsställen finnas kvar i förordningen.

Om undantaget för serveringsställen hävs måste det återinföras snarast möjligt

Om det av smittskyddsskäl bedöms vara helt uteslutet att undantaget för serveringsställen kan bestå är det mycket viktigt att det återinförs så snart som möjligt.

Många verksamheter har planerat att under säkra former och iakttagande av gällande smittskyddsregler erbjuda olika typer av konserter, uppträdanden och shower för matgäster – inte minst under den stundande julbordssäsongen, men även i övrigt. Det är viktigt att dessa företag inte hindras från att bedriva sina verksamheter under längre tid än vad som är absolut nödvändigt och motiverat.

Enligt promemorian är utgångspunkten att den föreslagna begränsningen inte ska gälla längre än fyra veckor. Visita vill framhålla vikten av att undantaget återinförs tidigare än så om det bedöms vara möjligt.

Nödvändigheten av olika typer av restriktioner samt omfattningen av och innehållet i dem måste alltid övervägas mycket noggrant. Mer omfattande och långtgående restriktioner än vad som verkligen bedöms vara nödvändigt och proportionerligt för att motverka smittspridning måste undvikas. På motsvarande sätt som det måste ske en noggrann avvägning av behovet av införande av olika restriktioner är det av stor vikt att de också bedöms och omprövas löpande. Så snart regler som på olika sätt begränsar eller hindrar verksamheterna inte längre kan motiveras måste de också upphävas.

Det är alltså mycket viktigt att det sker en löpande utvärdering av behovet av begränsningarna av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar och att begränsningarna upphävs eller lättas på när så kan ske. Visita önskar vara delaktig i och hållas löpande informerad om olika bedömningar som görs i dessa avseenden och skälen för dem.

Ett förbud måste åtföljas av stöd till de företag som drabbas

Det föreligger redan nu ett mycket stort och akut behov av att förlänga och utöka olika statliga stödåtgärder för företagen i besöksnäringen, för att stötta dem igenom krisen och rädda arbetstillfällena. Ett upphävande av undantaget från begränsningen i deltagarantal vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som hålls på serveringsställen skulle få negativa ekonomiska konsekvenser för många företag. Som nämnts ovan har många verksamheter planerat eller redan inlett olika typer av arrangemang på serveringsställen – exempelvis krogshower och konserter – som inte blir möjliga att genomföra om undantaget upphävs. Det är då också ofrånkomligt att redan drabbade företag i än högre grad kommer att behöva ännu mer omfattande, förbättrat och förlängt ekonomiskt stöd.

En begränsning av antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar till högst åtta och ett upphävande av undantaget för serveringsställen måste således omgående åtföljas av ett direkt ekonomiskt stöd till de företag som träffas av begränsningen och därigenom kommer att tappa omsättning och få än svårare än vad som redan är fallet att överleva den rådande situationen. Här ska också tilläggas att ett

stöd måste inrättas också för att företagen ska få kompensation för olika begränsningar avseende antalet deltagare vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar som införs på länsnivå av länsstyrelserna.

Synnerligen igripande restriktioner riktade mot företag i besöksnäringen har den senaste tiden kommit slag i slag. Restriktionerna hämmar högst påtagligt möjligheten för företagen i besöksnäringen att bedriva sina verksamheter på ett sätt som ens är i närheten av det normala. Företagens behov av statligt stöd för att kompensera den svårt negativa ekonomiska inverkan olika typer av begränsande regler har är inte bara uppenbart utan även direkt akut för att förhindra massuppsägningar och konkurser.

Med vänlig hälsning

Jonas Siljhammar

Stefan Lundin
Chefsjurist